

Το αργαστήριο της Βιάννου στη Βασιλική του Αγίου Μάρκου

Σ' ένα από τα σημαντικότερα ενετικά κτίρια, μνημείο του 13ου αιώνα στο Ηράκλειο, στην Βασιλική του Αγίου Μάρκου, φιλοξενήθηκαν για πρώτη φορά αργαστήρια με τις υφάντρες τους, από τους τέσσερις νομούς της Κρήτης. Ο αργαλειός της Βιάννου, εκπροσώπησε το Νομό Ηρακλείου. Το κλίμα ήταν συγκινητικό και ζωντάνευσε εικόνες μιας άλλης εποχής, με τους ήχους του πέταλου, του άδραχτου και της καλαντάρας. Ήταν τυχεροί οι πάνω από 15 χιλιάδες άνθρωποι που επισκέφθηκαν τη Βασιλική του Αγίου Μάρκου, γιατί έζησαν τη μαγεία αυτών των εικόνων. Το στήσιμο του διασήματος στον τοίχο, το πέρασμα των κλωστών στους μήτους και το χτένι, η γιαγιά με τη ρόκα και το μαλλί να το μετατρέπει σε νήμα κι ο άδραχτος, με τα μασούρια στο θρομούλι, να μην προ-

λαβαίνει τις υφάντρες που τα άδειάζαν ανάμεσα στα στημόνια. Κι είναι, αλήθεια, το ξετύλιγμα του μασουριού μέσα στη σαίτα, η πιο χαλαρωτική μουσική νότα. Εμπνευστής αυτής της αποστολής υπήρξε το Πανεπιστήμιο των Ορέων, μια αστική, μη κερδοσκοπική εταιρεία που ιδρύθηκε με πρωτοβουλία του Πανεπιστημίου Κρήτης, το 2008, με σκοπό να επιτύχει ένα δυναμικό άνοιγμα της ακαδημαϊκής κοινότητας προς την κοινωνία. Σ' αυτό το πλαίσιο, το Πανεπιστήμιο των Ορέων, υλοποίησε την αποστολή «Πηγελόπη Γκάντι», με εμπνεύστρια και συντονίστρια την κ. Βαρβάρα Τερζάκη-Παλλήκαρη, τη δυναμική και ακούραστη γυναίκα, που πήρε το νήμα στα χέρια της για να ενώσει το παρελθόν με το μέλλον. Η αποστολή της «Πηγελόπη Γκάντι», πήρε την ονομασία της από την Πηγελόπη του Οδυσσέα και τον Ινδό πολιτικό Μαχάτμα Γκάντι, που πίστευε ότι το γνέσιμο του μαλλιού στο χέρι και η ύφανσή του στον αργαλειό, ήταν ο μόνος τρόπος να γίνει ο λαός του αντάρκης και ανεξάρτητος. Την ομάδα υποστήριξαν προσωπικότητες της επιστήμης και της τέχνης διεθνούς κύρους, ακαδημαϊκοί του Πανεπιστημίου Κρήτης, το Κέντρο Έρευνας της Ελληνικής Λαογραφίας του Πανεπιστημίου Αθηνών, υφάντρες και υφαντές όλης της Κρήτης, εκπαιδευτικοί, γιατροί, καθώς και άνθρωποι που γνωρίζουν τα μυστικά για τις φυτικές βαφές. Ανάμεσα στους σημαντικούς αυτούς ανθρώπους, υπήρχε κι ένας ξεχωριστός Βιαννίτης, ένα αληθινό κόσμημα της Βιάννου, ο Μιχάλης Απ. Κολιοραδάκης, ο οποίος, μ' έκανε να νιώσω υπερηφάνεια για τον τόπο μας, για την αποδοχή και την εκτίμηση που απολαμβάνει απ' όλους τους υποστηρικτές της αποστολής και με συγκί-



Η κ. Μαρία Μαστρογιωργάκη και ο Σχολικός Σύμβουλος κ. Μιχάλης Κολιοραδάκης



Η κ. Μαρία Μαστρογιωργάκη στον αργαλειό

νησε βαθύτατα με την ευαισθησία, το ήθος και την ποιότητά του. Ο Μιχάλης Κολιοραδάκης είναι Σχολικός Σύμβουλος και μίλησε για τις καινοτόμες παρεμβάσεις στο δημοτικό σχολείο και την προσέγγιση της υφαντικής τέχνης στο πλαίσιο της ευέλικτης ζώνης στο Σχολείο Ρουσοσοπιτίου Ρεθύμνου. Με όλους αυτούς τους σημαντικούς ανθρώπους, είχαμε την τύχη όλες εμείς, οι ανόνημες υφάντρες, να συνομιλήσουμε στις μικρές σπουδές γύρω από το τραπέζι τις απογευματινές ώρες, να ανταλλάξουμε γνώσεις και απόψεις, με την ακαδημαϊκή γνώση να δένει απόλυτα με τη βιωματική εμπειρία. Αυτή τη δράση συντόνιζε με μεράκι, κέφι και απίστευτη δύναμη η κ. Βαρβάρα Τερζάκη-Παλλήκαρη, με μοναδικό στόχο την αναβίωση της παραδοσιακής υφαντικής τέχνης. Μας έδινε δύναμη η αισιοδοξία της, καθώς

πιστεύει πως υπάρχει ακόμη μαγιά και πως η αληθινή ζωή δεν βρίσκεται ούτε μέσα στα γραφεία, ούτε στα εργαστήρια, αλλά έξω στην ύπαιθρο. Θέλω να την ευχαριστήσω με όλη τη δύναμη της ψυχής μου, γιατί το μεγάλο μου κέρδος δεν ήταν ότι διαμόρφωσα γνώμη για την τεχνική και την ιστορία της υφαντικής τέχνης, αλλά γιατί άνοιξε ο κύκλος των γνωριμιών μου και συνδέθηκα με πολλές υφάντρες μ' έναν ιδιαίτερο δεσμό φιλίας, καθώς με συντρόφευσαν και μου ορμήγυψαν τη δουλειά μου. Ευχαριστώ πρέπει να πω και στην κ. Δήμητρα Τζανάκη και στην κ. Γεωργία Μαυρογιαννάκη, στις δύο αυτές άξιες υφάντρες από το Χόνδρο, που με ξεκούρασαν και στάθηκαν συνεπείς στο πρόγραμμα των υφαντριών, καθώς ήταν ενταγμένες στο βιαννίτικο αργαλειό. Τέλος, θα ευχαριστήσω όλη την ομάδα του Πανεπιστη-

μίου των Ορέων, για τη ζεστή αγκαλιά της και ιδιαίτερα τον κ. Γιάννη Παλλήκαρη, καθηγητή του Πανεπιστημίου Ηρακλείου, για την απλότητα, τη λεβεντιά και την ανθρωπιά που τον διακρίνει.

Στο κλείσιμο της αποστολής, την παράσταση «έκλεψε» ο Αποστόλης Μιχ. Κολιοραδάκης, ο οποίος, μέσα στην κατάμεστη αίθουσα της Βασιλικής του Αγίου Μάρκου, με τις σκονοβίτσες, στημόνια και τα μουλιασμένα καλάμια υφάδι, έφτιαξε καλάθια με απίστευτη δεξιοτεχνία, αναδεικνύοντας την καλαθοπλεκτική τέχνη παραδομένη στον Αποστόλη από την οικογένειά του. Σεμνός και ευσυγκίνητος δάκρυσε με το παρατεταμένο χειροκρότημα του κόσμου. Ίσως του το χρωστούσε η ζωή...

Μαρία Χλειουνάκη - Μαστρογιωργάκη